

Sygn. akt I C 1870/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2020 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Eliza Skotnicka

Protokolant st. sekr. sąd. Karolina Nesterewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2020 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. we W.

przeciwko H. P.

o zapłatę 11 043,41 zł

I. powództwo oddała;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. wniosła o zasądzenie od pozwanego H. P. – pozwanego **in solidum** z M. Ł., co do której postępowanie toczy się oddzielnie przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia IV Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu - 11043,41 zł z ustawowymi odsetkami za zwłokę liczonymi dla pozwanego H. P. od 9000 zł od dnia 28 lutego 2019r. do dnia zapłaty i od 2043,41 zł od daty doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości 2400 zł. Strona powodowa w uzasadnieniu pozwu podała, że domaga się zapłaty roszczenia od obojga pozwanych **in solidum**, ponieważ każde z pozwanych odpowiada wobec powódki na różnych podstawach prawnych za zapłatę tego samego zobowiązania, a jego zapłata przez któregokolwiek z pozwanych spowoduje wygaśnięcie zobowiązania. Strona powodowa wskazała, że na rzecz pozwanego H. P. wykonała cały zestaw obowiązków brokerskich, które doprowadziły do przygotowania w zasadzie gotowego do podpisu projektu umowy ubezpieczenia majątku pozwanego. Wykonanie tych obowiązków jest odpłatne zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Powódka podniosła, że wskutek nielojalnego zachowania pozwanego, który wskutek wypowiedzenia jej pełnomocnictwa i zlecenia brokerskiego przed podpisaniem umowy ubezpieczenia i zapłatą składki, uniemożliwił stronie powodowej uzyskanie kurtażu. K. taki otrzymał natomiast nowy broker pozwanego. Zdaniem powoda podstawą odpowiedzialności pozwanego jest art. 471 k.c. oraz 746 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c., zarzucając pozwanemu nienależyte wykonanie zobowiązania poprzez wypowiedzenie umowy bez uzasadnionych przyczyn w chwili, gdy umowa brokerska była już prawie w całości zrealizowana przez powódkę.

Pozwany H. P. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany zarzucił, że pismem z 11 lutego 2019r. skutecznie wypowiedział stronie powodowej zlecenie oraz pełnomocnictwo do wykonywania, na zasadzie wyłączności, wszelkich czynności brokerskich związanych z przygotowaniem kompleksowego programu ubezpieczenia firmy, negocjowaniem warunków ubezpieczenia z towarzystwami ubezpieczeniowymi oraz administracją wybranego programu ubezpieczenia. Zdaniem pozwanego wypowiedzenie pełnomocnictwa nie było czynnością sprzeczną z umową. Pozwany wskazał, że w czasie obowiązywania umowy z powódką nie zlecał czynności

brokerskich innym podmiotom, nie negocjował też z ubezpieczycielami warunków ubezpieczenia samodzielnie. Pozwany nawiązał współpracę z innym ubezpieczycielem dopiero po zakończeniu współpracy z powódką. Ponadto pozwany wskazał, że umowa brokerska pomiędzy brokerem a klientem co do zasady nie ma charakteru odpłatnego. Zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia brokerskiego powódce był wyłącznie ubezpieczyciel, a wynagrodzenie to było należne jedynie za doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczenia. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powódki, że wykonała ona na jego rzecz zestaw obowiązków brokerskich, które miały doprowadzić do przygotowania w zasadzie gotowego projektu umowy, za wykonanie których pozwany zobowiązany był zapłacić powódce wynagrodzenie. Zdaniem pozwanego, o ile nie umówiono się inaczej broker świadczy klientowi usługi nieodpłatnie, a wynagrodzenie otrzymuje od ubezpieczyciela w formie kurtażu brokerskiego.

Pozwany podniósł, że wypowiedział zlecenie oraz pełnomocnictwo z uwagi na utratę zaufania do powódki. Pozwany bowiem w ramach realizacji umowy brokerskiej współpracował wyłącznie z M. Ł., zatrudnioną u powódki na stanowisku specjalisty do spraw ubezpieczeń komunikacyjnych i transportowych. M. Ł. pracowała u powoda do końca stycznia 2019r., zmiana przez nią miejsca pracy przesądziła o tym, że pozwany utracił zaufanie do powódki. Pozwany podniósł, że zgodnie z art. 746 k.c. miał prawo bezwarunkowo rozwiązać umowę z powódką, która to umowa miała charakter nieodpłatny.

Bezspornym między stronami było, że:

- H. P. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) H. P. w K. udzielił stronie powodowej 5 września 2018r. pełnomocnictwa do wykonywania, na zasadzie wyłączności, wszelkich czynności brokerskich związanych z przygotowaniem kompleksowego programu ubezpieczenia firmy, negocjowaniem warunków ubezpieczenia z towarzystwami ubezpieczeniowymi oraz administracją wybranego programu ubezpieczenia;

- M. Ł. była pracownikiem strony powodowej do 31 stycznia 2019r. na stanowisku specjalisty do spraw ubezpieczeń i w zakresie jej obowiązków była między innymi obsługa firmy pozwanego;

- pozwany prowadzi firmę transportową, na której stanie w roku 2019r. było ok 66 pojazdów, w tym samochody osobowe, ciężarowe, autobusy.

- pozwany pismem z 11 lutego 2019r. wypowiedział stronie powodowej umowę zlecenia brokerskiego i pełnomocnictwa ze skutkiem na dzień złożenia oświadczenia. Jednocześnie pozwany wskazał, że zwalnia powoda od obowiązku realizacji jakichkolwiek czynności na rzecz firmy pozwanego.

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny:

Pozwany H. P. prowadzi firmę transportową od 1997r., zatrudnia ok. 30 – 40 osób, a koszt ubezpieczenia pojazdów znajdujących się na stanie firmy to od 100000 zł do 200000 zł rocznie. Na przestrzeni lat pozwany korzystał z usług różnych firm ubezpieczeniowych i brokerskich. Pozwany nawiązał współpracę ze stroną powodową na ogólnopolskim zjeździe pracodawców, gdzie (...) Sp. z o.o. była reprezentowana przez pracownia M. Ł.. Strony współpracowały przez jakiś okres czasu, lecz zawsze sprawy firmy pozwanego prowadziła M. Ł.. Gdy M. Ł. na skutek wypadku była nieobecna w pracy pozwanemu przydzielono innego pracownika, z którym współpraca nie układała się dobrze. Wówczas pozwany zrezygnował z usług powódki. Dopiero, gdy po zwolnieniu lekarskim wróciła do pracy M. Ł. i nawiązała z pozwanym kontakt, strony wznowiły współpracę. Pozwany podjął decyzję o wypowiedzeniu umowy zlecenia i pełnomocnictwa stronie powodowej z uwagi na to, że z firmy powoda odeszła M. Ł.. Pozwany nie skorzystał z oferty przygotowanej przez stronę powoda, gdyż otrzymał ofertę korzystniejszą. Pozwany nigdy nie płacił brokerowi wynagrodzenia za wykonywanie czynności brokerskich. Pozwany nie był informowany o przeszkodach związanych z możliwością wypowiedzenia umowy zlecenia i pełnomocnictwa stronie powodowej, czy też ewentualnym obowiązku zapłaty wynagrodzenia za wykonane czynności.

Dowód:

- przesłuchanie pozwanego H. P. k. 75.

M. Ł. jako pracownik strony powodowej w styczniu 2019r. wykonywała czynności brokerskie na rzecz przedsiębiorstwa pozwanego, w tym kierowała do firm ubezpieczeniowych zapytania ofertowe, przeprowadzała analizę złożonych ofert, negocjowała stawki składki w (...), prowadziła korespondencję mailową z pracownicą pozwanego D. K.. Zgodnie z treścią korespondencji pomiędzy M. Ł. a D. K. oraz A. H. - przedstawicielem (...) Oddział we W. z 23 stycznia 2019r. oferta umowy została zaakceptowana przez pracownicę pozwanego, a umowa generalna miała być przygotowana do 14 lutego 2019r. Draft umowy generalnej dla firmy pozwanego został sporządzony i przesłany powodce 8 lutego 2019r. i wówczas korespondencję w imieniu powódki prowadziła już inna osoba – A. K..

Dowód:

- wydruk korespondencji z poczty elektronicznej strony powodowej k. 29 – 47;

M. Ł. pismem z 13 grudnia 2018 r. wypowiedziała umowę o pracę i zwróciła się z prośbą o jej rozwiązanie za porozumieniem stron do dnia 31 stycznia 2019r.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy o pracę k. 25v.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy z 15 grudnia 2017r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. z 2019r., poz.1881 t.j. ze zm.) przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej broker ubezpieczeniowy między innymi informuje klienta o charakterze wynagrodzenia otrzymywanego w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej, w szczególności o tym, czy broker otrzymuje:

a) honorarium płacone bezpośrednio przez klienta ,

b) prowizję dowolnego rodzaju uwzględnioną w kwocie składki ubezpieczeniowej,

c) inny rodzaj wynagrodzenia,

d) wynagrodzenie stanowiące połączenie rodzajów wynagrodzenia, o których mowa w lit. a-c;

Według art. 32 ust. 1 pkt 7 cyt. wyżej ustawy broker ubezpieczeniowy ***informuje klienta o wysokości honorarium płaconym bezpośrednio przez klienta, a w przypadku gdy jest to niemożliwe - o metodzie jego wyliczenia.*** W odniesieniu do obowiązku informowania przez brokera o charakterze otrzymywanego przezeń wynagrodzenia należy zauważyć, że zgodnie z ugruntowanym zwyczajem brokerowi z tytułu usług świadczonych na rzecz klienta przysługuje prowizja brokerska wypłacana przez zakład ubezpieczeń (tzw. kurtaż). Nie wyklucza to jednak ustalenia w umowie brokerskiej, iż wynagrodzenie na rzecz brokera wypłaci klient (tzw. fee). Ustawodawca nie zdecydował się uregulować w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń zasad wynagradzania brokerów ubezpieczeniowych. Podlegają one wyłącznie zatem ukształtowanym w praktyce obrotu zwyczajom (tak, J. P. (w) N. zasady dystrybucji ubezpieczeń. Zagadnienia prawne, (red.) J. P..

Zgodnie z art. 735 § 1 k.c. i art. 746 § 1 i 3 k.c. jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie. Dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Powinien jednak zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiścić przyjmującemu zlecenie część

wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, powinien także naprawić szkodę. Nie można zrzec się z góry uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów.

Odnosząc powołane przepisy i rozważania prawne do okoliczności sprawy należało w pełni podzielić stanowisko pozwanego. Podkreślić należy, że strony nie sporządziły umowy zlecenia, która przewidywałaby szczególne obowiązki pozwanego w sytuacji nienależytego wykonania zobowiązania, czy też obowiązek zapłaty na rzecz powódki honorarium. Pozwany udzielił jedynie stronie powodowej pełnomocnictwa do wykonywania, na zasadzie wyłączności, wszelkich czynności brokerskich związanych z przygotowaniem kompleksowego programu ubezpieczenia firmy, negocjowaniem warunków ubezpieczenia z towarzystwami ubezpieczeniowymi oraz administracją wybranego programu ubezpieczenia. W związku z brakiem szczegółowych uzgodnień co do zasad wypłaty wynagrodzenia na rzecz powodowego brokera, należy stosować przyjęte w praktyce w tym zakresie zwyczaje. Zgodnie z praktyką rynkową kurtaż brokerski – czyli wynagrodzenie wypłacane od zakładu ubezpieczeń, jest należny i wypłacany brokerowi ubezpieczeniowemu wyłącznie za zawarcie lub doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczenia, bez względu na ewentualne późniejsze zmiany w zakresie obsługi danej umowy. K. z reguły ma charakter prowizyjny. Wynagrodzenie brokera może być również wypłacane przez klienta, wówczas częstym rozwiązaniem na rynku jest przyjęcie modelu czynności, gdyż będący płatnikiem wynagrodzenia klient, płaci umówione wynagrodzenie za poszczególną czynność brokerską (opinia Ł. Z. k. 59 – 61). Zgodnie z rozdziałem II pkt 9 kodeksu etyki zawodowej brokera, broker powinien uszanować decyzję klienta o rezygnacji z jego usług.

W ocenie Sądu, ponieważ strony nie przewidziały obowiązku pozwanego zapłaty wynagrodzenia lub też innego świadczenia (np. kary umownej) na rzecz strony powodowej, należało przyjąć, zgodnie z twierdzeniem pozwanego, że usługi brokerskie na rzecz pozwanego wykonywane były (zgodnie z powszechnie obowiązującym zwyczajem) nieodpłatnie. Pozwany kategorycznie zaprzeczył, by kiedykolwiek strona powodowa informowała go o obowiązku zapłaty na jej rzecz wynagrodzenia, w razie wypowiedzenia umowy.

Strona powodowa mimo ciążyącego na niej obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie wykazała istnienia, zasadności i wysokości dochodzonego od pozwanego roszczenia. Nie ulega wątpliwości, że strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanego wynagrodzenia w wysokości kurtażu brokerskiego ustalonego metodą prowizyjną, w takiej wysokości, w jakiej otrzymałaby od ubezpieczyciela, gdyby doprowadziła do zawarcia umowy pozwanego z ubezpieczycielem. Tymczasem pozwany skutecznie wypowiedział powódce pełnomocnictwo przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W ocenie Sądu powód nie naruszył warunków umowy, którą zgodnie z art. 746 k.c. i art. 101§1 k.c. w każdym czasie miał prawo wypowiedzieć. Jednocześnie strona powodowa nie zabezpieczyła się przed rozwiązaniem umowy zlecenia, z przyczyn spoczywających po stronie klienta. Strony w umowie nie przewidziały jakichkolwiek negatywnych skutków obciążających pozwanego w sytuacji rozwiązania przez niego umowy.

Zdaniem Sądu, utrata zaufania pozwanego do powódki, w związku z odejściem z pracy jej pracownika M. Ł., z którą od kilku lat współpracowała firma pozwanego, mogło stanowić ważną przyczynę, uzasadniająca rozwiązanie umowy zlecenia brokerskiego. Analiza korespondencji między stronami jednoznacznie wskazuje, że do chwili, gdy w imieniu powoda występowała M. Ł., strony współpracowały dążąc do zawarcia umowy ubezpieczenia. W korespondencji tej 8 lutego 2019r. pojawił się inny pracownik – A. K., co spowodowało, że pozwany 11 lutego 2019r. złożył oświadczenie o wypowiedzeniu pełnomocnictwa i umowy zlecenia. Pozwany jednoznacznie wyjaśnił podczas przesłuchania, że korzystał z usług brokerskich strony powodowej wyłącznie ze względu na to, że miał pełne zaufanie do jej pracownika M. Ł.. Wyjaśnił, że w okresie wcześniejszym, długotrwała niezdolność do pracy M. Ł., była również przyczyną rezygnacji pozwanego z usług brokerskich powódki i wówczas pozwany nie poniósł żadnych negatywnych skutków związanych z rozwiązaniem umowy.

Zdaniem Sądu strona powodowa nie wykazała, by przysługiwały jej wobec pozwanego jakiegokolwiek roszczenia z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Nie udowodniła, że według umowy łączącej strony pozwany był zobowiązany do zapłaty na rzecz powódki wynagrodzenia, nie wykazała też, aby w związku z wykonaniem

poszczególnych czynności związanych realizacją zlecenia poniosła wydatki, a jeżeli tak to w jakiej wysokości i w jakiej części podlegałyby one zwrotowi zgodnie z art. 746 §1 k.c.

Z okoliczności sprawy wynika przy tym, że strona powodowa wykonywała na rzecz pozwanego czynności brokerskie nieodpłatnie, z założeniem, że jeżeli doprowadzi do zawarcia umowy pozwanego z ubezpieczycielem, na warunkach zaakceptowanych przez pozwanego, uzyska wynagrodzenie od ubezpieczyciela w formie kurtażu brokerskiego. Pozwany jako klient brokera miał pełną swobodę w wyborze oferty ubezpieczenia i do czasu podpisania takiej umowy i zapłaty składki, nie obciążały go wobec brokera oraz firmy ubezpieczeniowej żadne obowiązki. Natomiast broker do czasu podpisania umowy ubezpieczenia przez klienta ponosił ryzyko, że jeżeli do zawarcia umowy nie dojdzie nie otrzyma należnego mu wynagrodzenia (kurtażu).

Z całą pewnością natomiast pozwany nie jest biernie legitymowany w sprawie o zapłatę na rzecz powódki kurtażu brokerskiego. Roszczenie o takie wynagrodzenia powódka powinna skierować wyłącznie do ubezpieczyciela w związku z zawarciem lub doprowadzeniem do zawarcia umowy ubezpieczenia z pozwanym.

Przyjmując powyższe stanowisko, w szczególności mając na względzie brak umownego uregulowania obowiązku pozwanego zapłaty na rzecz powódki wynagrodzenia za wykonane czynności, Sąd zgodnie z art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. uznał za nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności związane z czynnościami podejmowanymi przez M. Ł. w ramach realizacji umowy brokerskiej na rzecz pozwanego, co skutkowało oddaleniem wniosków strony powodowej o przesłuchanie w charakterze świadków M. Ł. i D. K.. Ponadto okoliczności, że powódka podejmowała czynności związane z realizacją zlecenia na rzecz pozwanego wynikają z dołączonej do pozwu korespondencji mailowej między stronami oraz przedstawicielem ubezpieczyciela. Fakt podjęcia tych czynności nie przesądza w żaden sposób o zasadności zgłoszonego wobec pozwanego roszczenia.

W tych okolicznościach w ocenie Sądu powództwo jako niezasadne należało oddalić. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.